Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΌΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΊΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 9ης Σεπτεμβρίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινή πολιτική ασύλου και επικουρικής προστασίας – Οδηγία 2011/95/ΕΕ – Άρθρο 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση – Έννοια του "μέλους της οικογένειας" – Ενήλικος που υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας λόγω του οικογενειακού του δεσμού με ανήλικο στον οποίο έχει παρασχεθεί το καθεστώς επικουρικής προστασίας – Κρίσιμη ημερομηνία για την εκτίμηση περί της ιδιότητας του "ανηλίκου"»

Στην υπόθεση C-768/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 15ης Αυγούστου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Οκτωβρίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

Bundesrepublik Deutschland

κατά

SE,

παρισταμένου του:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal, πρόεδρο τμήματος, N. Wahl, F. Biltgen, L. S. Rossi (εισηγήτρια) και J. Passer, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Hogan

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Bundesrepublik Deutschland, εκπροσωπούμενη από την A. Schumacher,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

– η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller και R. Kanitz,

– η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την K. Szíjjártó καθώς και από τον M. Z. Fehér,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις A. Azéma, M. Κοντού-Durande και K. Kaiser, καθώς και από τον C. Ladenburger,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 25ης Μαρτίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, στοιχείο ι', της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του SE, Αφγανού υπηκόου, και της Bundesrepublik Deutschland σχετικά με την απορριπτική απόφαση της Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μεταναστεύσεως και Προσφύγων, Γερμανία) επί της αιτήσεως του SE για χορήγηση σε αυτόν του καθεστώτος του πρόσφυγα ή του καθεστώτος επικουρικής προστασίας λόγω οικογενειακής επανενώσεως με τον υιό του.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2011/95

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 12, 16, 18, 19 και 38 της οδηγίας 2011/95 έχουν ως εξής:

«(12) Κύριος στόχος της παρούσας οδηγίας είναι η διασφάλιση, αφενός, ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν κοινά κριτήρια για τον προσδιορισμό των προσώπων που χρήζουν όντως διεθνούς προστασίας και, αφετέρου, ότι τα εν λόγω πρόσωπα έχουν πρόσβαση σε ελάχιστο επίπεδο παροχών σε όλα τα κράτη.

[…]

(16) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και συνάδει με τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, στον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η παρούσα οδηγία σκοπεί να διασφαλίσει τον πλήρη σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του δικαιώματος ασύλου των αιτούντων άσυλο και των

μελών της οικογένειάς τους που τους συνοδεύουν και να προωθήσει την εφαρμογή των άρθρων 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 και 35 του Χάρτη και θα πρέπει επομένως να εφαρμοστεί αναλόγως.

[…]

(18) Το "μείζον συμφέρον του παιδιού" θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των κρατών μελών κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών […] για τα δικαιώματα του παιδιού [η οποία συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 20 Νοεμβρίου 1989 (*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 1577, σ. 3)]. Κατά την αξιολόγηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν ιδίως υπόψη τους την αρχή της οικογενειακής ενότητας, την ευημερία και την κοινωνική ανάπτυξη του ανηλίκου, ζητήματα ασφάλειας και προστασίας και τις απόψεις του ανηλίκου ανάλογα με την ηλικία του και την ωριμότητά του.

(19) Είναι ανάγκη να διευρυνθεί η έννοια των μελών οικογένειας, λαμβανομένων υπόψη των διάφορων ειδικών περιστάσεων εξάρτησης και της ιδιαίτερης προσοχής που πρέπει να δίδεται στο μείζον συμφέρον του παιδιού.

[…]

(38) Όταν αποφασίζονται τα δικαιώματα στα ευεργετήματα που περιλαμβάνονται στην παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν δεόντως υπόψη το μείζον συμφέρον του παιδιού καθώς και τις ειδικές περιστάσεις της εξάρτησης από τον δικαιούχο διεθνούς προστασίας στενών συγγενών που ευρίσκονται ήδη στο κράτος μέλος και που δεν είναι μέλη της οικογένειας του εν λόγω δικαιούχου. […]»

4 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Ορισμοί», προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[…]

ι) "μέλη της οικογένειας", εφόσον η οικογένεια υπήρχε ήδη στη χώρα καταγωγής, τα ακόλουθα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας τα οποία ευρίσκονται στο ίδιο κράτος μέλος σε σχέση με την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας:

[…]

– ο πατέρας, η μητέρα ή άλλος ενήλικος υπεύθυνος για τον δικαιούχο διεθνούς προστασίας βάσει νόμου ή της πρακτικής του οικείου κράτους μέλους, αν ο εν λόγω δικαιούχος είναι ανήλικος και άγαμος·

ια) "ανήλικος", ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής ηλικίας κάτω των 18 ετών·

[…]».

5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας με τίτλο «Ευνοϊκότερες διατάξεις» ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ ευνοϊκότερες διατάξεις για να καθορίζουν το ποιος δικαιούται να θεωρηθεί πρόσφυγας ή πρόσωπο που δικαιούται επικουρική

προστασία και το περιεχόμενο της διεθνούς προστασίας, υπό την προϋπόθεση ότι οι διατάξεις αυτές συνάδουν με την παρούσα οδηγία.»

6 Το άρθρο 20, παράγραφοι 2 και 5, της οδηγίας αυτής προβλέπει τα εξής:

«2. Το παρόν κεφάλαιο έχει εφαρμογή στους πρόσφυγες και στα πρόσωπα που δικαιούνται επικουρική προστασία, εκτός αν ορίζεται άλλως.

[…]

5. Το μείζον συμφέρον του παιδιού αποτελεί πρωταρχικό μέλημα για τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου που αφορούν ανηλίκους.»

7 Το άρθρο 23 της οδηγίας 2011/95, με τίτλο «Διατήρηση της οικογενειακής ενότητας», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας που δεν πληρούν ατομικά τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση της προστασίας αυτής να δικαιούνται να αιτηθούν τα ευεργετήματα των άρθρων 24 έως 35, σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες και εφόσον αυτό συμβιβάζεται με το προσωπικό νομικό καθεστώς του μέλους της οικογένειας.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν έχουν εφαρμογή όταν το μέλος της οικογένειας αποκλείεται ή θα αποκλειόταν από τη διεθνή προστασία κατ' εφαρμογή των κεφαλαίων ΙΙΙ και V.

[…]»

8 Το άρθρο 24, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Το συντομότερο μετά τη χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας, τα κράτη μέλη χορηγούν στους δικαιούχους του καθεστώτος επικουρικής προστασίας και στα μέλη των οικογενειών τους ανανεώσιμη άδεια διαμονής η οποία πρέπει να ισχύει για ένα έτος τουλάχιστον και, σε περίπτωση ανανέωσης, για δύο χρόνια τουλάχιστον, εκτός αν επιβάλλουν άλλως επιτακτικοί λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης.»

Η οδηγία 2013/32/ΕΕ

Η οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60), προβλέπει στο άρθρο 6, με τίτλο «Πρόσβαση στη διαδικασία», τα εξής:

«1. Όταν ένα πρόσωπο υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας σε αρχή αρμόδια για την καταχώριση των αιτήσεων αυτών δυνάμει του εθνικού δικαίου, η καταχώριση γίνεται το αργότερο τρεις εργάσιμες ημέρες μετά την υποβολή της αιτήσεως.

Εάν η αίτηση διεθνούς προστασίας υποβάλλεται σε άλλες αρχές οι οποίες ενδεχομένως λαμβάνουν τέτοιες αιτήσεις αλλά δεν είναι αρμόδιες για την καταχώριση δυνάμει του εθνικού δικαίου, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η καταχώριση να γίνεται το αργότερο έξι εργάσιμες ημέρες μετά την υποβολή της αιτήσεως.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι άλλες αρχές οι οποίες ενδεχομένως λαμβάνουν αιτήσεις διεθνούς προστασίας, όπως η αστυνομία, η συνοριοφυλακή, οι υπηρεσίες μετανάστευσης και το προσωπικό κέντρων κράτησης, να διαθέτουν τις σχετικές πληροφορίες και οι υπάλληλοί τους να λαμβάνουν το επίπεδο κατάρτισης που απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων τους και τις οδηγίες ώστε να ενημερώνονται οι αιτούντες σχετικά με τον τόπο και τον τρόπο κατάθεσης αιτήσεων διεθνούς προστασίας.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το πρόσωπο το οποίο έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας να έχει πραγματική δυνατότητα να την καταθέσει το ταχύτερο δυνατό. Όταν ο αιτών δεν καταθέτει την αίτησή του, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν το άρθρο 28 αναλόγως.

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας να κατατίθενται αυτοπροσώπως και/ή σε καθορισμένο χώρο.

4. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 3, θεωρείται ότι έχει κατατεθεί αίτηση διεθνούς προστασίας, όταν οι αρμόδιες αρχές του συγκεκριμένου κράτους μέλους λαμβάνουν έντυπο το οποίο έχει υποβάλει ο αιτών ή, όταν προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, επίσημη έκθεση.

[…]»

Το γερμανικό δίκαιο

9 Η οδηγία 2011/95 μεταφέρθηκε στο γερμανικό δίκαιο με τον Asylgesetz (νόμο περί του δικαιώματος ασύλου, BGBl. 2008 I, σ. 1798) (στο εξής: νόμος περί ασύλου).

10 Ο νόμος περί ασύλου διακρίνει μεταξύ της ανεπίσημης αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου (άρθρο 13, παράγραφος 1, του νόμου περί ασύλου) και των επισήμων αιτήσεων χορηγήσεως ασύλου (άρθρο 14, παράγραφος 1, του νόμου περί ασύλου).

11 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του νόμου περί ασύλου ορίζει τα εξής:

«Αίτηση χορηγήσεως ασύλου υφίσταται εφόσον από τη βούληση υπηκόου τρίτης χώρας, η οποία εκφράζεται εγγράφως, προφορικώς ή κατ’ άλλο τρόπο, συνάγεται ότι αυτός αιτείται προστασία στο έδαφος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας [της Γερμανίας] από πολιτικές διώξεις ή ότι ζητεί προστασία έναντι της απομακρύνσεώς του ή άλλου είδους επαναπατρισμού σε κράτος στο οποίο διατρέχει κίνδυνο διώξεως κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, ή προκλήσεως σοβαρής βλάβης κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1.»

12 Το άρθρο14, παράγραφος 1, του νόμου περί ασύλου ορίζει τα εξής:

«Η αίτηση χορηγήσεως ασύλου κατατίθεται στο παράρτημα της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μεταναστεύσεως και Προσφύγων που υπάγεται στο αρμόδιο για την υποδοχή του υπηκόου τρίτης χώρας κέντρο υποδοχής.»

13 Το άρθρο 26 του νόμου περί ασύλου προβλέπει τα εξής:

«[…]

(2) Κατόπιν αιτήσεως, αναγνωρίζεται δικαίωμα ασύλου σε τέκνο υπηκόου τρίτης χώρας δικαιούχου ασύλου το οποίο κατά τον χρόνο της αιτήσεώς του για χορήγηση ασύλου είναι ανήλικο και άγαμο, εφόσον η αναγνώριση του υπηκόου τρίτης χώρας ως δικαιούχου ασύλου είναι απρόσβλητη και η αναγνώριση αυτή δεν ανακαλείται ή ακυρώνεται.

(3) Οι γονείς άγαμου ανηλίκου που είναι δικαιούχος ασύλου ή άλλος ενήλικος κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι′, της οδηγίας [2011/95] αναγνωρίζονται, κατόπιν αιτήσεώς τους, ως δικαιούχοι σε παροχή ασύλου, εφόσον:

1. το δικαίωμα ασύλου έχει παρασχεθεί οριστικώς στον δικαιούχο,

2. η οικογένεια κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι′, της οδηγίας [2011/95] υπήρχε ήδη στο κράτος στο οποίο ο δικαιούχος ασύλου διώκεται πολιτικά,

3. [οι γονείς ή ο άλλος ενήλικος] εισήλθαν στη γερμανική επικράτεια πριν από την αναγνώριση του δικαιώματος ασύλου στον δικαιούχο ή υπέβαλαν αίτηση χορηγήσεως ασύλου αμέσως μετά την είσοδο στη γερμανική επικράτεια,

4. η αναγνώριση του δικαιώματος ασύλου στον δικαιούχο δεν μπορεί να ανακληθεί ή να ακυρωθεί, και

5. [οι γονείς ή ο άλλος ενήλικος] έχουν την ευθύνη για τη φροντίδα του δικαιούχου ασύλου.

Η διάταξη της πρώτης περιόδου, σημεία 1 έως 4, ισχύει κατ’ αναλογία και για τα αδέλφια του ανήλικου δικαιούχου ασύλου τα οποία είναι άγαμα και ανήλικα κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεώς τους.

[…]

(5) Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 4 ισχύουν κατ’ αναλογία για τα μέλη της οικογένειας των δικαιούχων διεθνούς προστασίας κατά την έννοια των παραγράφων 1 έως 3. Το δικαίωμα για τη χορήγηση ασύλου αντικαθίσταται από το καθεστώς του πρόσφυγα ή της επικουρικής προστασίας. Η επικουρική προστασία δεν χορηγείται λόγω της ιδιότητας ως μέλους της οικογένειας των δικαιούχων διεθνούς προστασίας εάν συντρέχει λόγος αποκλεισμού σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 2.»

14 Το άρθρο 77, παράγραφος 1, του νόμου περί ασύλου προβλέπει τα εξής:

«Στις διαφορές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τη νομική και πραγματική κατάσταση που υπήρχε κατά τον χρόνο της τελευταίας επ’ ακροατηρίου συζητήσεως· εάν της αποφάσεως δεν προηγείται επ’ ακροατηρίου συζήτηση, κρίσιμος είναι ο χρόνος της εκδόσεως της αποφάσεως. […]»

Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

15 Από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι ο υιός του προσφεύγοντος της κύριας δίκης, γεννηθείς στις 20 Απριλίου 1998, εισήλθε στη Γερμανία το 2012 και υπέβαλε εκεί αίτηση χορηγήσεως ασύλου στις 21 Αυγούστου του ίδιου έτους. Στις 13 Μαΐου 2016, όταν το τέκνο αυτό είχε συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του, η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μεταναστεύσεως και Προσφύγων απέρριψε την αίτησή του χορηγήσεως ασύλου, αλλά του χορήγησε το καθεστώς επικουρικής προστασίας.

16 Ο προσφεύγων της κύριας δίκης έφθασε στη Γερμανία τον Ιανουάριο του 2016. Τον επόμενο μήνα ζήτησε άσυλο και, στις 21 Απριλίου του ίδιου έτους, υπέβαλε επίσημη αίτηση διεθνούς προστασίας. Η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μεταναστεύσεως και Προσφύγων απέρριψε την αίτηση χορηγήσεως ασύλου του προσφεύγοντος της κύριας δίκης, αρνήθηκε να του χορηγήσει το καθεστώς του πρόσφυγα και το καθεστώς επικουρικής προστασίας και διαπίστωσε ότι δεν συνέτρεχαν λόγοι που να εμποδίζουν την απομάκρυνσή του.

17 Με απόφαση της 23ης Μαΐου 2018, το Verwaltungsgericht (διοικητικό πρωτοδικείο, Γερμανία) δέχθηκε την προσφυγή που άσκησε ο προσφεύγων της κύριας δίκης κατά της αποφάσεως της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μεταναστεύσεως και Προσφύγων και διέταξε την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να του παράσχει το καθεστώς επικουρικής προστασίας, δυνάμει του άρθρου 26, παράγραφος 3, πρώτη περίπτωση, και του άρθρου 26, παράγραφος 5, του νόμου περί ασύλου, ως γονέα ανηλίκου και άγαμου τέκνου που είναι δικαιούχος της προστασίας αυτής. Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι ο υιός του προσφεύγοντος της κύριας δίκης ήταν ανήλικος κατά την κρίσιμη ημερομηνία, ήτοι κατά την ημερομηνία της υποβολής της αιτήσεώς του για χορήγηση ασύλου. Στο πλαίσιο αυτό, το ως άνω δικαστήριο έκρινε ότι ως ημερομηνία κατά την οποία ο υιός αιτήθηκε άσυλο για πρώτη φορά στη Γερμανία και κατά την οποία η αρμόδια αρχή έλαβε γνώση του γεγονότος αυτού πρέπει να θεωρηθεί η ημερομηνία της υποβολής της αιτήσεως για χορήγηση ασύλου.

18 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας άσκησε ενώπιον του Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου, Γερμανία) αναίρεση (Revision) κατά της αποφάσεως αυτής, προβάλλοντας παράβαση του άρθρου 26, παράγραφος 3, πρώτη περίπτωση, του νόμου περί ασύλου. Υποστηρίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 77, παράγραφος 1, του νόμου περί ασύλου, η απόφαση επί της αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου του προσφεύγοντος της κύριας δίκης πρέπει να στηρίζεται στην πραγματική και νομική κατάσταση που υπήρχε κατά τον χρόνο της τελευταίας επ' ακροατηρίου συζητήσεως ενώπιον του δικαστή της ουσίας ή, εάν η απόφαση εκδόθηκε χωρίς να προηγηθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση, στην πραγματική και νομική κατάσταση που υπήρχε κατά τον χρόνο της εκδόσεως της δικαστικής αποφάσεως. Κατά τους ισχυρισμούς της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, ο προσφεύγων της κύριας δίκης δεν μπορεί να επικαλεστεί την εφαρμογή του άρθρου 26, παράγραφος 3, του νόμου περί ασύλου, το οποίο παραπέμπει στο άρθρο 2, στοιχείο ι', της οδηγίας 2011/95, δεδομένου ότι ο υιός του προσφεύγοντος της κύριας δίκης δεν ήταν πλέον ανήλικος κατά τον κρίσιμο κατ' εφαρμογήν της εν λόγω διάταξης χρόνο. Το κράτος μέλος αυτό προβάλλει ότι μόνον εάν το τέκνο ήταν ακόμη ανήλικο κατά το χρονικό σημείο της παροχής σε αυτό του καθεστώτος επικουρικής προστασίας από την αρμόδια αρχή θα μπορούσαν οι γονείς να θεμελιώσουν δικαιώματα, βάσει του άρθρου 2, στοιχείο ι'. Το εν λόγω κράτος μέλος ισχυρίζεται ότι το συμπέρασμα αυτό επιρρωννύεται από τον σκοπό τον οποίο υπηρετεί το άρθρο 26, παράγραφος 3, του νόμου περί ασύλου, ο οποίος συνίσταται στην προστασία των συμφερόντων των ανηλίκων και ο οποίος δεν μπορεί πλέον να εκπληρωθεί άπαξ και αυτοί έχουν ενηλικιωθεί. Εν πάση περιπτώσει, κατά την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, ακόμη και αν η συνδρομή των προϋποθέσεων για τη χορήγηση

παράγωγου δικαιώματος ασύλου σε γονέα ανηλίκου θα έπρεπε να εκτιμηθεί κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο εν λόγω γονέας αιτήθηκε άσυλο, κρίσιμη ημερομηνία για την εκτίμηση αυτή θα έπρεπε να αποτελέσει η ημερομηνία κατά την οποία ο τελευταίος υπέβαλε την επίσημη αίτηση χορηγήσεως ασύλου, σύμφωνα με το άρθρο 14 του νόμου περί ασύλου και όχι η ημερομηνία κατά την οποία αυτός υπέβαλε για πρώτη φορά ανεπίσημη αίτηση χορηγήσεως ασύλου, κατά την έννοια του άρθρου 13 του νόμου περί ασύλου.

19 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η αίτηση παροχής επικουρικής προστασίας την οποία υπέβαλε ο προσφεύγων της κύριας δίκης ως μέλος της οικογένειας προσώπου στο οποίο παρασχέθηκε διεθνής προστασία πρέπει να γίνει δεκτή εφόσον ο υιός του ήταν «ανήλικος», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ια′, της οδηγίας 2011/95, και εφόσον ο προσφεύγων της κύριας δίκης είχε την επιμέλεια του προσώπου αυτού κατά τον κρίσιμο για την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών χρόνο. Κατά το άρθρο 2, στοιχείο ι′, της οδηγίας 2011/95, αν ο εν λόγω δικαιούχος διεθνούς προστασίας είναι ανήλικος και άγαμος, στα «μέλη της οικογένειας» του δικαιούχου συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, ο πατέρας του, υπό την προϋπόθεση ότι ευρίσκεται στο ίδιο κράτος μέλος σε σχέση με την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, και η οικογένεια του ενδιαφερομένου προσώπου υπήρχε ήδη στη χώρα καταγωγής. Κατά την κρίση του δικαστηρίου, από το γράμμα της εν λόγω διάταξης δεν προκύπτει με βεβαιότητα ποιο είναι το χρονικό σημείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί αν ο εν λόγω δικαιούχος είναι ανήλικος και, εφόσον κριθεί αναγκαίο, αν η ιδιότητα του πατέρα του ανηλίκου αυτού, ως μέλους της οικογένειας κατά την έννοια της ίδιας διάταξης, εξακολουθεί να υφίσταται ακόμη και μετά την ενηλικίωση του δικαιούχου.

20 Σχετικά με τον καθορισμό του χρονικού σημείου αυτού, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 12ης Απριλίου 2018, A και S (C-550/16, EU:C:2018:248), το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι εθνική ρύθμιση η οποία εξαρτά το δικαίωμα οικογενειακής επανενώσεως από το χρονικό σημείο κατά το οποίο η αρμόδια εθνική αρχή εκδίδει επισήμως την απόφαση με την οποία αναγνωρίζεται ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο έχει την ιδιότητα του πρόσφυγα μπορεί να στερήσει από μεγάλο μέρος προσφύγων που έχουν υποβάλει την αίτησή τους για την παροχή διεθνούς προστασίας ως ασυνόδευτοι ανήλικοι από την απόλαυση του δικαιώματος αυτού. Εντούτοις, το δικαστήριο εκτιμά ότι το σκεπτικό της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση εκείνη δεν μπορεί να εφαρμοστεί εν προκειμένω, διότι, σε αντίθεση προς τις περιστάσεις της υπόθεσης εκείνης, στο τέκνο του προσφεύγοντος της κύριας δίκης δεν χορηγήθηκε το δικαίωμα ασύλου, αλλά του παρασχέθηκε το καθεστώς επικουρικής προστασίας, για την παροχή του οποίου απαιτείται, σε αντίθεση προς όσα ισχύουν για τη χορήγηση του δικαιώματος ασύλου, επίσημη απόφαση.

21 Εξάλλου, στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να ανακύψει επίσης το ερώτημα αν, για τον προσδιορισμό του χρονικού σημείου υποβολής της αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας, πρέπει να ληφθεί υπόψη το χρονικό σημείο κατά το οποίο υποβλήθηκε η ανεπίσημη αίτηση χορηγήσεως ασύλου ή το χρονικό σημείο υποβολής της επίσημης αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου.

22 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη σημασία της πραγματικής επανέναρξης της οικογενειακής ζωής μεταξύ του εν λόγω τέκνου και του οικείου γονέα, κατά την έννοια του άρθρου 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) στο κράτος μέλος υποδοχής, και της προγενέστερης ύπαρξης τέτοιας οικογενειακής ζωής στη χώρα καταγωγής, καθώς και της προθέσεως του προσφεύγοντος της κύριας δίκης να ασκήσει όντως τη γονική μέριμνα στο κράτος μέλος υποδοχής.

23 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν ο αιτών άσυλο παύει να έχει την ιδιότητα του μέλους της οικογένειας κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι′, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, κατά το χρονικό σημείο ενηλικίωσης του τέκνου στο οποίο παρασχέθηκε το καθεστώς επικουρικής προστασίας, καθόσον η εν λόγω ιδιότητα φαίνεται ότι συνδέεται με την περιορισμένη διάρκεια της ανηλικότητας του τέκνου στο οποίο παρασχέθηκε η εν λόγω προστασία.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Σε περίπτωση που ο αιτών άσυλο, ο οποίος εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής πριν από την ενηλικίωση του τέκνου του, με το οποίο ζούσαν ήδη ως οικογένεια στο κράτος καταγωγής και στο οποίο –κατόπιν αιτήσεως προστασίας υποβληθείσας πριν από την ενηλικίωση– χορηγήθηκε μετά την ενηλικίωση καθεστώς επικουρικής προστασίας (στο εξής: δικαιούχος προστασίας), και εν συνεχεία υπέβαλε επίσης αίτηση για διεθνή προστασία εκεί (στο εξής: αιτών άσυλο), πρέπει, στο πλαίσιο εθνικής ρυθμίσεως –η οποία ως προς την αναγνώριση του δικαιώματος επικουρικής προστασίας που απορρέει από εκείνο του δικαιούχου προστασίας παραπέμπει στο άρθρο 2, στοιχείο ι′, της οδηγίας [2011/95]–, να ληφθεί υπόψη, όσον αφορά το ζήτημα αν ο δικαιούχος προστασίας είναι “ανήλικος” κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι′, της οδηγίας [2011/95], η ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως επί της αιτήσεως του αιτούντος άσυλο για τη χορήγηση ασύλου ή προγενέστερη ημερομηνία, όπως παραδείγματος χάριν η ημερομηνία κατά την οποία:
α) χορηγήθηκε καθεστώς επικουρικής προστασίας στον δικαιούχο της προστασίας,
β) ο αιτών άσυλο υπέβαλε την αίτηση χορηγήσεως ασύλου,
γ) ο αιτών άσυλο εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής ή
δ) ο δικαιούχος της προστασίας υπέβαλε τη δική του αίτηση χορηγήσεως ασύλου;

2) Σε περίπτωση που
α) καθοριστικής σημασίας είναι η ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου:

Πρέπει να ληφθεί υπόψη, συναφώς, το αίτημα προστασίας που διατυπώνεται εγγράφως, προφορικώς ή κατ’ άλλο τρόπο και γνωστοποιείται στις εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την αίτηση χορηγήσεως ασύλου (αίτημα για τη χορήγηση ασύλου) ή η επισήμως κατατεθείσα αίτηση διεθνούς προστασίας;
β) καθοριστικής σημασίας είναι η ημερομηνία εισόδου του αιτούντος άσυλο ή η ημερομηνία της εκ μέρους υποβολής αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου:

Ασκεί, επίσης, επιρροή το γεγονός ότι κατά την ημερομηνία αυτή δεν είχε ακόμη εκδοθεί απόφαση επί της αιτήσεως προστασίας του δικαιούχου προστασίας, ο οποίος μεταγενέστερα υπήχθη σε καθεστώς επικουρικής προστασίας;

3) α) Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται στην περίπτωση που περιγράφεται στο πρώτο ερώτημα προκειμένου ο αιτών άσυλο να θεωρηθεί “μέλος της οικογένειας” (άρθρο 2, στοιχείο ι′, [τρίτη περίπτωση], της οδηγίας [2011/95]) ευρισκόμενο “στο ίδιο κράτος μέλος σε σχέση με την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας” όπου ευρίσκεται και ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας και με τον οποίο ζούσαν ως οικογένεια “ήδη στο κράτος καταγωγής”; Τίθεται, ειδικότερα, ως προϋπόθεση να έχει αρχίσει εκ νέου στο κράτος μέλος υποδοχής η κατά την έννοια του άρθρου 7 του Χάρτη οικογενειακή ζωή του δικαιούχου προστασίας με τον αιτούντα άσυλο ή, συναφώς, αρκεί απλώς η ταυτόχρονη παρουσία του δικαιούχου της προστασίας και του αιτούντος άσυλο στο κράτος μέλος

υποδοχής; Θεωρείται ο γονέας μέλος της οικογένειας ακόμη και αν –υπό τις περιστάσεις της εκάστοτε περιπτώσεως– δεν εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό να αναλάβει πραγματικά υπό την ευθύνη του τον δικαιούχο διεθνούς προστασίας που εξακολουθεί να είναι ανήλικος και άγαμος κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας [2011/95];

β) Αν στο υπό α' σκέλος του τρίτου ερωτήματος δοθεί η απάντηση ότι η κατά την έννοια του άρθρου 7 του Χάρτη οικογενειακή ζωή του δικαιούχου της προστασίας και του αιτούντος άσυλο πρέπει να έχει αρχίσει εκ νέου στο κράτος μέλος υποδοχής, ασκεί επιρροή η ημερομηνία κατά την οποία άρχισε εκ νέου η οικογενειακή ζωή; Έχει σημασία συναφώς αν η οικογενειακή ζωή αποκαταστάθηκε εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος μετά την είσοδο του αιτούντος άσυλο ή κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως του αιτούντος άσυλο ή σε χρόνο κατά τον οποίο ο δικαιούχος της προστασίας εξακολουθούσε να είναι ανήλικος;

4) Παύει ο αιτών άσυλο να έχει την ιδιότητα του μέλους της οικογένειας κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας [2011/95] με την ενηλικίωση του δικαιούχου της προστασίας και τη συνακόλουθη παύση της ευθύνης για ανήλικο και άγαμο πρόσωπο; Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως: εξακολουθεί να υφίσταται η ιδιότητα του μέλους της οικογένειας (και τα συναφή δικαιώματα), χωρίς χρονικό περιορισμό, πέραν της ημερομηνίας αυτής ή η ιδιότητα αυτή εκλείπει μετά την πάροδο ορισμένου χρονικού διαστήματος (αν ναι: ποιου;) ή με την επέλευση συγκεκριμένου γεγονότος (αν ναι: ποιου;);»

Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία

25 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 26ης Μαΐου 2020, η διαδικασία στην υπό κρίση υπόθεση ανεστάλη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 55, παράγραφος 1, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου μέχρι την έκδοση της αποφάσεως στις υποθέσεις C-133/19, C-136/19 και C-137/19, État belge (Οικογενειακή επανένωση – ανήλικο τέκνο). Η απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, État belge (Οικογενειακή επανένωση – ανήλικο τέκνο) (C-133/19, C-136/19 και C-137/19, EU:C:2020:577), επιδόθηκε στο αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, προκειμένου αυτό να κρίνει αν θα ενέμενε στην αίτησή του για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως. Με διάταξη της 19ης Αυγούστου 2020, η οποία περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 26 Αυγούστου 2020, το αιτούν δικαστήριο ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι ενέμενε στην αίτησή του. Κατά συνέπεια, η παρούσα διαδικασία επαναλήφθηκε κατόπιν αποφάσεως του Προέδρου του Δικαστηρίου της 28ης Αυγούστου 2020.

26 Με απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Νοεμβρίου 2020, η Γερμανική Κυβέρνηση κλήθηκε να διευκρινίσει τις διαφορές –ιδίως όσον αφορά τη διαδικασία, τις προθεσμίες και τις προϋποθέσεις– που υφίστανται στο γερμανικό δίκαιο μεταξύ της ανεπίσημης αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου, κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του νόμου περί ασύλου, και της επίσημης αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου, κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου. Η Γερμανική Κυβέρνηση απάντησε στο ερώτημα αυτό στις 14 Δεκεμβρίου 2020.

27 Με απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Νοεμβρίου 2020, τα ενδιαφερόμενα μέρη της κύριας δίκης κατά την έννοια του άρθρου 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κλήθηκαν να λάβουν θέση επί των συνεπειών που ενδεχομένως είχε η απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, État belge (Οικογενειακή επανένωση – ανήλικο τέκνο) (C-133/19, C-136/19

και C-137/19, EU:C:2020:577), επί της απαντήσεως που θα πρέπει να δοθεί στο πρώτο, ιδίως, προδικαστικό ερώτημα. Η Ουγγρική Κυβέρνηση και η Επιτροπή κατέθεσαν συναφώς τις παρατηρήσεις τους.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

28 Με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί, σε περίπτωση κατά την οποία ο αιτών άσυλο ο οποίος εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής στο οποίο ευρίσκεται το ανήλικο και άγαμο τέκνο του και ο οποίος επιδιώκει να αντλήσει από το καθεστώς επικουρικής προστασίας που παρασχέθηκε στο τέκνο του δικαίωμα ασύλου δυνάμει της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους μέλους, η οποία παρέχει τέτοιο δικαίωμα στα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, ποιο είναι το κρίσιμο χρονικό σημείο για να εκτιμηθεί αν το τέκνο που είναι δικαιούχος διεθνούς προστασίας είναι «ανήλικο», κατά την έννοια της διάταξης αυτής, προκειμένου να ληφθεί απόφαση επί της αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας που υποβλήθηκε από τον αιτούντα άσυλο.

29 Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το χρονικό σημείο το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η ημερομηνία λήψεως της αποφάσεως επί της αιτήσεως ασύλου που κατέθεσε ο εν λόγω αιτών άσυλο ή μια προγενέστερη ημερομηνία.

30 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει να υπομνησθεί ότι η οδηγία 2011/95, η οποία έχει ως νομική βάση, μεταξύ άλλων, το άρθρο 78, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΣΛΕΕ, αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην εγκαθίδρυση ενιαίου συστήματος επικουρικής προστασίας. Συναφώς, η αιτιολογική σκέψη 12 της εν λόγω οδηγίας καθιστά σαφές ότι ένας από τους βασικούς στόχους της είναι να διασφαλιστεί ότι όλα τα κράτη μέλη εφαρμόζουν κοινά κριτήρια για τον προσδιορισμό των προσώπων που χρήζουν όντως διεθνούς προστασίας (απόφαση της 23ης Μαΐου 2019, Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

31 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 23, παράγραφοι 1 και 2, της εν λόγω οδηγίας, επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να μεριμνούν για τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας και να διασφαλίζουν ότι τα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας που δεν πληρούν ατομικά τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση της προστασίας αυτής να δικαιούνται να αιτηθούν τα ευεργετήματα των άρθρων 24 έως 35, σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες και εφόσον αυτό συμβιβάζεται με το προσωπικό νομικό καθεστώς του οικείου μέλους της οικογένειας.

32 Μεταξύ των μελών της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας, τα οποία ευρίσκονται στο ίδιο κράτος μέλος σε σχέση με την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, συγκαταλέγονται, εφόσον η οικογένεια υπήρχε ήδη στη χώρα καταγωγής, σύμφωνα με το άρθρο 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, ο πατέρας ή η μητέρα του δικαιούχου αυτού ή άλλος ενήλικος υπεύθυνος για τον δικαιούχο διεθνούς προστασίας βάσει νόμου ή της πρακτικής του οικείου κράτους μέλους, αν ο εν λόγω δικαιούχος είναι ανήλικος και άγαμος.

33 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το άρθρο 2, στοιχείο ια', της οδηγίας 2011/95 ορίζει μεν ότι ο ανήλικος πρέπει να είναι ηλικίας κάτω των 18 ετών, πλην όμως δεν διευκρινίζει ποιο είναι το χρονικό σημείο το οποίο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για να εκτιμηθεί αν πληρούται η προϋπόθεση αυτή ούτε παραπέμπει συναφώς στο δίκαιο των κρατών μελών.

34 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι ο νομοθέτης της Ένωσης παρέσχε στα κράτη μέλη περιθώριο εκτιμήσεως σχετικά με τον καθορισμό του χρονικού σημείου που είναι κρίσιμο για να εκτιμηθεί αν ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας είναι «ανήλικος», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95.

35 Συγκεκριμένα, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τις απαιτήσεις τόσο της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και της αρχής της ισότητας, διάταξη του δικαίου της Ένωσης η οποία δεν παραπέμπει ρητώς στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου της πρέπει κατά κανόνα να ερμηνεύεται σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τρόπο αυτοτελή και ομοιόμορφο, με βάση ιδίως το πλαίσιο της διάταξης και τον σκοπό της σχετικής κανονιστικής ρύθμισης [απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, État belge (Οικογενειακή επανένωση – ανήλικο τέκνο), C-133/19, C-136/19 και C-137/19, EU:C:2020:577, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

36 Επιπλέον, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 16 της οδηγίας 2011/95, η εν λόγω οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, συνάδει με τις αρχές που κατοχυρώνονται στον Χάρτη και σκοπεί να προωθήσει την εφαρμογή, μεταξύ άλλων, των άρθρων 7 και 24 του Χάρτη.

37 Ειδικότερα, το άρθρο 7 του Χάρτη, το οποίο κατοχυρώνει δικαιώματα αντίστοιχα με εκείνα που διασφαλίζονται από το άρθρο 8, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, αναγνωρίζει το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής. Σύμφωνα με πάγια νομολογία, η διάταξη αυτή του Χάρτη πρέπει να συσχετισθεί με την υποχρέωση να λαμβάνεται υπόψη το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού, η οποία αναγνωρίζεται στο άρθρο 24, παράγραφος 2, του Χάρτη, καθώς και με την ανάγκη του τέκνου να διατηρεί τακτικώς προσωπικές σχέσεις με τους γονείς του, για την οποία γίνεται λόγος στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου [απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, État belge (Οικογενειακή επανένωση – ανήλικο τέκνο), C-133/19, C-136/19 και C-137/19, EU:C:2020:577, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

38 Επομένως, οι διατάξεις της οδηγίας 2011/95 πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται υπό το πρίσμα, μεταξύ άλλων, του άρθρου 7 και του άρθρου 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη, όπως προκύπτει, εξάλλου, και από το γράμμα των αιτιολογικών σκέψεων 18, 19 και 38, καθώς και από το γράμμα του άρθρου 20, παράγραφος 5, της οδηγίας, που προβλέπουν ότι, κατά την εφαρμογή της οδηγίας 2011/95, πρωταρχικό μέλημα των κρατών μελών θα πρέπει να αποτελεί το μείζον συμφέρον του παιδιού, στο οποίο θα πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή και κατά του οποίου την αξιολόγηση θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη, μεταξύ άλλων, η αρχή της οικογενειακής ενότητας, η ευημερία και η κοινωνική ανάπτυξη του ανηλίκου.

39 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι η χρήση της ημερομηνίας κατά την οποία η αρμόδια αρχή του σχετικού κράτους μέλους αποφαίνεται επί της αιτήσεως ασύλου που υπέβαλε ο ενδιαφερόμενος γονέας, ο οποίος επιδιώκει να αντλήσει από το καθεστώς επικουρικής προστασίας που παρασχέθηκε στο τέκνο του δικαίωμα επικουρικής προστασίας, ως της ημερομηνίας που πρέπει να ληφθεί υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί αν ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας είναι «ανήλικος», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, όπως υποστηρίζει ιδίως η Γερμανική Κυβέρνηση, δεν θα ήταν σύμφωνη ούτε προς τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία αυτή ούτε προς τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 7 του Χάρτη, το οποίο σκοπεί στην προώθηση της οικογενειακής ζωής, και το άρθρο 24, παράγραφος 2, του Χάρτη, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή επιβάλλει να αποδίδεται πρωταρχική σημασία στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού, σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά,

περιλαμβανομένων και εκείνων τις οποίες διενεργούν τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, État belge (Οικογενειακή επανένωση – ανήλικο τέκνο), C-133/19, C-136/19 και C-137/19, EU:C:2020:577, σκέψη 36].

40 Συγκεκριμένα, οι αρμόδιες εθνικές αρχές και τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια δεν θα προτρέπονταν έτσι να εξετάσουν κατά προτεραιότητα τις προσφυγές που έχουν υποβάλει οι γονείς ανηλίκων, με την ταχύτητα που απαιτείται λαμβανομένης υπόψη της ευάλωτης θέσης των εν λόγω ανηλίκων, όπερ θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια να ενεργούν με τρόπο που θέτει σε κίνδυνο το δικαίωμα στην οικογενειακή ζωή ενός γονέα με το ανήλικο τέκνο του, καθώς και το εν λόγω δικαίωμα του ανηλίκου αυτού με μέλος της οικογένειάς του [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, État belge (Οικογενειακή επανένωση – ανήλικο τέκνο), C-133/19, C-136/19 και C-137/19, EU:C:2020:577, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

41 Επιπλέον, η ερμηνεία αυτή δεν θα διασφάλιζε επίσης, όπως επιτάσσουν οι αρχές της ίσης μεταχείρισης και της ασφάλειας δικαίου, πανομοιότυπη και προβλέψιμη μεταχείριση όλων των αιτούντων οι οποίοι ευρίσκονται, από χρονικής απόψεως, σε ίδια κατάσταση, στο μέτρο που θα είχε ως αποτέλεσμα να εξαρτάται η ευδοκίμηση της αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας κυρίως από περιστάσεις σχετικές με τις εθνικές διοικητικές αρχές ή τα εθνικά δικαστήρια, και ειδικότερα με την κατά το μάλλον ή ήττον μεγάλη ταχύτητα με την οποία εξετάζεται η αίτηση ή εκδίδεται απόφαση επί προσφυγής ασκηθείσας κατά της απορριπτικής αποφάσεως επί τέτοιας αίτησης, και όχι από περιστάσεις σχετικές με τον αιτούντα άσυλο [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, État belge (Οικογενειακή επανένωση – ανήλικο τέκνο), C-133/19, C-136/19 και C-137/19, EU:C:2020:577, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

42 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 73 και 74 των προτάσεών του, όταν ο αιτών άσυλο, ο οποίος εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής στο οποίο ευρίσκεται το ανήλικο και άγαμο τέκνο του, επιδιώκει να αντλήσει από το καθεστώς επικουρικής προστασίας που παρασχέθηκε στο τέκνο του δικαίωμα στα ευεργετήματα των άρθρων 24 έως 35 της οδηγίας 2011/95 και, ενδεχομένως, δικαίωμα ασύλου, εφόσον, σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2011/95, το δικαίωμα ασύλου προβλέπεται στο εθνικό δίκαιο, η κρίσιμη ημερομηνία για να εκτιμηθεί αν ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας είναι «ανήλικος», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι', της οδηγίας αυτής, προκειμένου να ληφθεί απόφαση επί της αιτήσεως ασύλου που κατατέθηκε από τον πατέρα του εν λόγω δικαιούχου, είναι η ημερομηνία υποβολής της εν λόγω αιτήσεως ασύλου.

43 Επομένως, ο ενδιαφερόμενος γονέας μπορεί να επικαλεστεί ως μέλος της οικογένειας το δικαίωμά του στα εν λόγω ευεργετήματα, στα οποία περιλαμβάνεται, ενδεχομένως, το δικαίωμα ασύλου, όταν τούτο προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, εφόσον το τέκνο του που είναι δικαιούχος διεθνούς προστασίας εξακολουθεί να είναι ανήλικο. Επιπλέον, από το γράμμα του άρθρου 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95 προκύπτει ότι η οικογένεια πρέπει να υπάρχει ήδη στη χώρα καταγωγής και ότι τα οικεία μέλη της οικογένειας πρέπει να ευρίσκονται στο ίδιο κράτος μέλος σε σχέση με την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, πριν ο εν λόγω δικαιούχος ενηλικιωθεί, όπερ σημαίνει, επίσης, ότι ο εν λόγω δικαιούχος πρέπει να έχει υποβάλει αίτηση παροχής επικουρικής προστασίας πριν την ενηλικίωσή του.

44 Η ερμηνεία αυτή συνάδει τόσο με τους σκοπούς της οδηγίας 2011/95 όσο με τα θεμελιώδη δικαιώματα που προστατεύονται από την έννομη τάξη της Ένωσης, τα οποία, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 36 έως 38 της παρούσας αποφάσεως, συνεπάγονται την υποχρέωση επίδειξης ιδιαίτερης προσοχής στο μείζον συμφέρον του παιδιού, ως πρωταρχικό μέλημα των

κρατών μελών, και κατά του οποίου την αξιολόγηση πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη, μεταξύ άλλων, η αρχή της οικογενειακής ενότητας, η ευημερία και η κοινωνική ανάπτυξη του ανηλίκου.

45 Σε περίπτωση που κριθεί ότι η κρίσιμη ημερομηνία είναι αυτή της υποβολής της αιτήσεως από τον ενδιαφερόμενο γονέα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν ως κρίσιμη ημερομηνία πρέπει να θεωρηθεί η ημερομηνία κατά την οποία ο γονέας υπέβαλε για πρώτη φορά την ανεπίσημη αίτηση χορηγήσεως ασύλου και η αρμόδια αρχή έλαβε γνώση της αιτήσεως αυτής ή η ημερομηνία κατά την οποία ο εν λόγω γονέας υπέβαλε επίσημη αίτηση χορηγήσεως ασύλου.

46 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, το εφαρμοστέο γερμανικό δίκαιο διακρίνει μεταξύ ανεπίσημης αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου, κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του νόμου περί ασύλου, και της υποβολής επίσημης αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου, κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου. Η διάκριση αυτή αντανακλά την προβλεπόμενη στο άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 διάκριση μεταξύ, αφενός, της υποβολής και, αφετέρου, της κατάθεσης αιτήσεως διεθνούς προστασίας.

47 Συναφώς, διευκρινίζεται ότι, όπως προκύπτει από τις διευκρινίσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, ενώ η υποβολή της ανεπίσημης αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου, κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του νόμου περί ασύλου, δεν απαιτεί την τήρηση συγκεκριμένων διατυπώσεων και εξαρτάται κυρίως από περιστάσεις σχετικές με τον αιτούντα διεθνή προστασία, η κατάθεση επίσημης αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου, κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, του νόμου περί ασύλου, εξαρτάται, αντιθέτως, από την τήρηση συγκεκριμένης διοικητικής διατύπωσης εκ μέρους της αρμόδιας εθνικής διοικητικής αρχής.

48 Εν προκειμένω, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 76 των προτάσεών του, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι υπήκοος τρίτης χώρας αποκτά την ιδιότητα του αιτούντος διεθνή προστασία, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2013/32, από τη στιγμή της «υποβολής» της αίτησης. Συναφώς, ενώ η καταχώριση της αίτησης διεθνούς προστασίας απόκειται στο οικείο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής, και η κατάθεση της αίτησης αυτής απαιτεί καταρχήν τη συμπλήρωση από τον αιτούντα του προβλεπόμενου προς τούτο εντύπου, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφοι 3 και 4, της εν λόγω οδηγίας, η ενέργεια της «υποβολής» αίτησης διεθνούς προστασίας δεν απαιτεί καμιά διοικητική διατύπωση, όπως αυτών που πρέπει να τηρηθούν κατά την «κατάθεση» της εν λόγω αίτησης [απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, Ministerio Fiscal (Αρχή η οποία μπορεί να παραλάβει αίτηση διεθνούς προστασίας), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, σκέψεις 92 και 93].

49 Επομένως, αφενός, η απόκτηση της ιδιότητας του αιτούντος διεθνή προστασία δεν μπορεί να εξαρτηθεί ούτε από την κατάθεση ούτε από την καταχώριση της αίτησης και, αφετέρου, το γεγονός ότι υπήκοος τρίτης χώρας εκδηλώνει τη βούλησή του να ζητήσει διεθνή προστασία ενώπιον «άλλης αρχής», κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32, αρκεί για να του προσδώσει την ιδιότητα του αιτούντος διεθνή προστασία και, ως εκ τούτου, για την έναρξη της προθεσμίας των έξι εργάσιμων ημερών εντός της οποίας το κράτος μέλος πρέπει να καταχωρίσει την εν λόγω αίτηση [απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, Ministerio Fiscal (Αρχή η οποία μπορεί να παραλάβει αίτηση διεθνούς προστασίας), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, σκέψη 94].

50 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ο αιτών διεθνή προστασία γονέας εισήλθε στη γερμανική επικράτεια τον Ιανουάριο του 2016. Τον επόμενο μήνα, υπέβαλε ανεπίσημη αίτηση χορηγήσεως ασύλου και, στις 21 Απριλίου 2016, υπέβαλε επίσημη αίτηση χορηγήσεως ασύλου, κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, του νόμου περί ασύλου. Η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μεταναστεύσεως και Προσφύγων απέρριψε την επίσημη αίτηση χορηγήσεως ασύλου του προσφεύγοντος της κύριας δίκης με την αιτιολογία ότι ο υιός του είχε ενηλικιωθεί στις 20 Απριλίου 2016.

51 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, σε περίπτωση που ο αιτών άσυλο υπέβαλε ανεπίσημη αίτηση χορηγήσεως ασύλου σε χρονικό σημείο κατά το οποίο ο υιός του ήταν ακόμη ανήλικος, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ια′, της οδηγίας 2011/95, ο εν λόγω αιτών άσυλο πρέπει, καταρχήν, να θεωρηθεί κατά το χρονικό σημείο εκείνο μέλος της οικογένειας του δικαιούχου επικουρικής προστασίας για τους σκοπούς της τελευταίας αυτής διάταξης.

52 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχείο ι′, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95 έχει την έννοια ότι, όταν ο αιτών άσυλο, ο οποίος εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής στο οποίο ευρίσκεται το ανήλικο και άγαμο τέκνο του, επιδιώκει να αντλήσει από το καθεστώς επικουρικής προστασίας που παρασχέθηκε στο τέκνο δικαίωμα ασύλου βάσει της νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους που αναγνωρίζει τέτοιο δικαίωμα στα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2, στοιχείο ι′, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, η κρίσιμη ημερομηνία για να εκτιμηθεί αν ο δικαιούχος της προστασίας αυτής είναι «ανήλικος», κατά την έννοια της διάταξης αυτής, προκειμένου να ληφθεί απόφαση επί της αιτήσεως διεθνούς προστασίας την οποία κατέθεσε ο αιτών άσυλο, είναι η ημερομηνία κατά την οποία ο τελευταίος υπέβαλε, έστω ανεπισήμως, αίτηση χορηγήσεως ασύλου.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

53 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, στοιχείο ι′, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, και το άρθρο 7 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι ο όρος «μέλος της οικογένειας» δεν απαιτεί την πραγματική επανέναρξη της οικογενειακής ζωής μεταξύ του δικαιούχου διεθνούς προστασίας γονέα και του τέκνου του. Το αιτούν δικαστήριο υποβάλλει, επίσης, το ερώτημα, αν ο γονέας πρέπει να θεωρηθεί «μέλος της οικογένειας» σε περίπτωση που η είσοδός του στο οικείο κράτος μέλος δεν αποσκοπούσε στην πραγματική ανάληψη της γονικής μέριμνας του τέκνου, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι′, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95.

54 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει να υπομνησθεί ότι, σχετικά με τον πατέρα του τέκνου που είναι δικαιούχος διεθνούς προστασίας, το άρθρο 2, στοιχείο ι′, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95 εξαρτά την έννοια του «μέλους της οικογένειας» αποκλειστικώς από τις τρεις προϋποθέσεις που εκτίθενται στη διάταξη αυτή, ήτοι από την προϋπόθεση η οικογένεια να υπήρχε ήδη στη χώρα καταγωγής, τα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας να ευρίσκονται στο ίδιο κράτος μέλος σε σχέση με την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας και ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας να είναι ανήλικος και άγαμος. Αντιθέτως, η πραγματική επανέναρξη της οικογενειακής ζωής στο κράτος μέλος υποδοχής δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των προϋποθέσεων αυτών.

55 Εξάλλου, ούτε το άρθρο 23 της οδηγίας κάνει αναφορά στην πραγματική επανέναρξη της οικογενειακής ζωής. Το άρθρο 23, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας και το άρθρο 23, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας διευκρινίζει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν ώστε τα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας να δικαιούνται, κατ' αρχήν, να αιτηθούν τα ευεργετήματα των άρθρων 24 έως 35 της ίδιας οδηγίας.

56 Ομοίως, το άρθρο 7 του Χάρτη προβλέπει απλώς το δικαίωμα κάθε προσώπου στον σεβασμό της οικογενειακής ζωής του και, όπως το άρθρο 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, και το άρθρο 23 της οδηγίας της οδηγίας 2011/95, δεν επιβάλλει καμία συγκεκριμένη υποχρέωση είτε όσον αφορά τον τρόπο ασκήσεως του δικαιώματος αυτού είτε το περιεχόμενο των οικείων οικογενειακών σχέσεων.

57 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η έννοια του «μέλους της οικογένειας», κατά το άρθρο 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, εξαρτάται από την πραγματική επανέναρξη της οικογενειακής ζωής μεταξύ του δικαιούχου διεθνούς προστασίας και του γονέα που επιδιώκει να αντλήσει από το καθεστώς επικουρικής προστασίας που παρασχέθηκε στο τέκνο του δικαίωμα επικουρικής προστασίας.

58 Με άλλα λόγια, η πραγματική επανέναρξη της οικογενειακής ζωής δεν αποτελεί προϋπόθεση για την απόκτηση των ευεργετημάτων που χορηγούνται στα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου επικουρικής προστασίας. Επομένως, μολονότι οι σχετικές διατάξεις της οδηγίας 2011/95 και του Χάρτη προστατεύουν το δικαίωμα στην οικογενειακή ζωή και προωθούν τη διατήρηση της οικογενειακής ζωής, παρέχουν, κατ' αρχήν, στους φορείς του δικαιώματος αυτού την ευχέρεια να αποφασίζουν για τον τρόπο με τον οποίο επιθυμούν να διάγουν την οικογενειακή ζωή τους και δεν επιβάλλουν, ιδίως, καμία υποχρέωση όσον αφορά το περιεχόμενο των οικογενειακών τους σχέσεων.

59 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, κατ' ορθήν ερμηνεία του άρθρου 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, σε συνδυασμό με το άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής και το άρθρο 7 του Χάρτη, ο όρος «μέλος της οικογένειας» έχει την έννοια ότι δεν απαιτείται πραγματική επανέναρξη της οικογενειακής ζωής μεταξύ του γονέα του δικαιούχου διεθνούς προστασίας και του τέκνου του.

Επί του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

60 Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, στοιχείο ι', της οδηγίας 2011/95 έχει την έννοια ότι η ιδιότητα του γονέα ως μέλους της οικογένειας, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, παύει να υφίσταται όταν το τέκνο στο οποίο παρασχέθηκε επικουρική προστασία ενηλικιώνεται και, κατά συνέπεια, η γονική μέριμνα του τέκνου αυτού παύει. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο υποβάλει, επιπλέον, το ερώτημα αν η ιδιότητα του εν λόγω γονέα ως μέλους της οικογένειας και τα συναφή δικαιώματά του διατηρούνται επ' αόριστον, ακόμη και μετά την ενηλικίωση του τέκνου ή αν τα δικαιώματα αυτά παύουν να υφίστανται σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο ή υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

61 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, σε συνδυασμό με το άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, ο πατέρας ή η μητέρα του δικαιούχου προστασίας ή κάθε

άλλος ενήλικος υπεύθυνος για τον εν λόγω δικαιούχο προστασίας βάσει της νομοθεσίας ή της πρακτικής που ισχύει στο οικείο κράτος μέλος δεν πρέπει να θεωρείται μέλος της οικογένειας, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι′, και να δικαιούται με τον τρόπο αυτόν τα ευεργετήματα που προβλέπονται στα άρθρα 24 έως 35 της οδηγίας αυτής, στα οποία συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα για χορήγηση άδειας διαμονής, καθώς και το δικαίωμα πρόσβασης στην απασχόληση και σε κατάλυμα για απεριόριστο χρονικό διάστημα.

62 Επιπλέον, το άρθρο 24, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/95 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να χορηγούν στους δικαιούχους του καθεστώτος επικουρικής προστασίας και στα μέλη των οικογενειών τους, το συντομότερο μετά τη χορήγηση σε αυτούς του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, ανανεώσιμη άδεια διαμονής η οποία πρέπει να ισχύει για ένα έτος τουλάχιστον και, σε περίπτωση ανανέωσης, για δύο χρόνια τουλάχιστον, εκτός αν επιβάλλουν άλλως επιτακτικοί λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης.

63 Εν προκειμένω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, δυνάμει των διατάξεων αυτών, η παροχή διεθνούς προστασίας σε γονέα ως «μέλος της οικογένειας» του δικαιούχου επικουρικής προστασίας, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι′, της οδηγίας 2011/95, συνιστά δικαίωμα που απορρέει από το καθεστώς επικουρικής προστασίας που παρασχέθηκε στο τέκνο του λόγω της διατήρησης της οικογενειακής ενότητας των ενδιαφερομένων μελών. Υπό τις συνθήκες αυτές, η προστασία που παρέχεται στον εν λόγω γονέα δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να παύσει αμέσως για τον μοναδικό λόγο ότι το τέκνο που είναι δικαιούχος διεθνούς προστασίας ενηλικιώνεται ή, εν πάση περιπτώσει, δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια την αυτόματη αφαίρεση από τον ενδιαφερόμενο γονέα της άδειας διαμονής, εφόσον αυτή εξακολουθεί να ισχύει για ορισμένο χρονικό διάστημα.

64 Πράγματι, εφόσον τα «μέλη της οικογένειας» του δικαιούχου επικουρικής προστασίας πληρούσαν σε δεδομένο χρονικό σημείο τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 2, στοιχείο ι′, της οδηγίας 2011/95, τα μέλη αυτά πρέπει να εξακολουθούν να απολαύουν του κτηθέντος δικαιώματος στα ευεργετήματα των άρθρων 24 έως 35 της οδηγίας αυτής για όσο χρονικό διάστημα ισχύει η άδεια που τους χορηγήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 24 της εν λόγω οδηγίας, ακόμη και μετά την ενηλικίωση του δικαιούχου επικουρικής προστασίας.

65 Συναφώς, όπως παρατηρεί η Επιτροπή, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη, κατά τον καθορισμό της διάρκειας ισχύος της άδειας διαμονής, το γεγονός ότι ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας θα ενηλικιωθεί πριν τη λήξη της διάρκειας ισχύος των εν λόγω ευεργετημάτων των μελών της οικογένειας. Πράγματι, το γράμμα του άρθρου 24, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/95 δεν αποκλείει, μεταξύ άλλων, τη διαφοροποίηση μεταξύ της διάρκειας ισχύος της άδειας διαμονής του δικαιούχου της προστασίας αυτής και της διάρκειας ισχύος της άδειας διαμονής των μελών της οικογενείας του. Ωστόσο, η άδεια διαμονής των μελών της οικογένειας πρέπει να ισχύει για τουλάχιστον ένα έτος.

66 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχείο ι′, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, έχει την έννοια ότι τα δικαιώματα που αντλούν τα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου επικουρικής προστασίας από το καθεστώς επικουρικής προστασίας που παρασχέθηκε στο τέκνο τους, ιδίως δε τα ευεργετήματα των άρθρων 24 έως 35 της οδηγίας αυτής, εξακολουθούν να υφίστανται για όσο χρονικό διάστημα ισχύει η άδεια διαμονής που τους χορηγήθηκε δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, ακόμη και μετά την ενηλικίωση του τέκνου.

Επί των δικαστικών εξόδων

67 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, όταν ο αιτών άσυλο, ο οποίος εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής στο οποίο ευρίσκεται το ανήλικο και άγαμο τέκνο του, επιδιώκει να αντλήσει από το καθεστώς επικουρικής προστασίας που παρασχέθηκε στο τέκνο δικαίωμα ασύλου βάσει της νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους που αναγνωρίζει τέτοιο δικαίωμα στα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, η κρίσιμη ημερομηνία για να εκτιμηθεί αν ο δικαιούχος της προστασίας αυτής είναι «ανήλικος», κατά την έννοια της διάταξης αυτής, προκειμένου να ληφθεί απόφαση επί της αιτήσεως διεθνούς προστασίας την οποία κατέθεσε ο αιτών άσυλο, είναι η ημερομηνία κατά την οποία ο τελευταίος υπέβαλε, έστω ανεπισήμως, αίτηση χορηγήσεως ασύλου.

2) Κατ' ορθήν ερμηνεία του άρθρου 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, σε συνδυασμό με το άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής και το άρθρο 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο όρος «μέλος της οικογένειας» έχει την έννοια ότι δεν απαιτείται πραγματική επανέναρξη της οικογενειακής ζωής μεταξύ του γονέα του δικαιούχου διεθνούς προστασίας και του τέκνου του.

3) Το άρθρο 2, στοιχείο ι', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 2011/95, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, έχει την έννοια ότι τα δικαιώματα που αντλούν τα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου επικουρικής προστασίας από το καθεστώς επικουρικής προστασίας που παρασχέθηκε στο τέκνο τους, ιδίως δε τα ευεργετήματα των άρθρων 24 έως 35 της οδηγίας αυτής, εξακολουθούν να υφίστανται για όσο χρονικό διάστημα ισχύει η άδεια διαμονής που τους χορηγήθηκε δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, ακόμη και μετά την ενηλικίωση του τέκνου.

(υπογραφές)